

Josep Grau-Garriga, exponent fonamental de l'Escola Catalana del Tapís, va ser un artista clau en el tèxtil en l'àmbit internacional des de la segona meitat del segle XX que va treballar per a la regeneració de les possibilitats expressives d'aquest mitjà en l'art i en la pedagogia.

El MACBA presenta *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum*

Títol: Josep Grau-Garriga. *Diàleg de llum* **Dates de l'exposició:** del 28 de novembre de 2022 a l'11 de setembre de 2023

Un projecte d'investigació de Núria Montclús i Esther Grau, en col·laboració amb Àlex Castro i Alba Clavell.

Organització i producció: MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona

DOSSIER PREMSA, FOTOS, VÍDEO

<https://www.macba.cat/ca/sobre-macba/premsa/roda-premsa-grau-garriga>

Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum és el primer d'una sèrie de projectes de recerca i exhibició impulsats pel MACBA entorn de pràctiques i agents la rellevància dels quals no ha estat sempre prou reconeguda. L'obra que avui es pot veure al museu i que dona nom a l'exposició, *Diàleg de llum* (1986-1988), és una instal·lació variable que Grau-Garriga va adaptar i va incorporar a diverses arquitectures; entre d'altres, destaca la presentació que en va fer el 1988 al forat de l'escala principal del Palau Robert, on la peça es va mostrar per primera vegada. Grau-Garriga (Sant Cugat del Vallès, 1929 – Angers, 2011), un dels màxims exponents de l'Escola Catalana del Tapís, va experimentar amb tècniques transdisciplinàries i va assajar grans formats, més enllà dels límits de l'art tèxtil tradicional. Ho va fer a través del que ell anomenava *environaments*: estructures que propiciaven la immersió de l'espectador en l'obra i un contacte més íntim amb els materials que la constituïen. En els *environaments*, sovint sorgits d'un procés de creació col·lectiva, Grau-Garriga hi explorava noves formes de pedagogia artística per aproximar art i vida que, al seu torn, convertien l'obra d'art en una experiència compartida. Amb aquest tipus d'obres, Grau-Garriga va esdevenir un referent de la transformació de la tècnica del tapís al llarg de la segona meitat del segle XX.

Aquesta investigació ha estat duta a terme per Núria Montclús, de l'equip de col·lecció del MACBA, i Esther Grau, filla de l'artista, en col·laboració amb Àlex Castro i Alba Clavell, de l'equip de restauració del museu.

«Crec que el teixit, la fibra, és un mitjà de comunicació molt important [...]. Cal tenir en compte que el teixit és l'element estrany a nosaltres que té més contacte amb el nostre cos. És la nostra segona pell. Tothom hi està familiaritzat pel tacte, per la visió. Em sembla que val la pena aprofitar-ho. Jo treballo i busco constantment solucions, tactes, materials i formes noves i provo de dir coses a través del teixit.»

Josep Grau-Garriga

Josep Grau-Garriga (Sant Cugat del Vallès, 1929 – Angers, 2011) va ser un artista clau en la renovació del tapís i l'art tèxtil contemporani, tant en l'àmbit nacional com internacional.

Després de formar-se en pintura, dibuix, escultura i gravat a l'Escola d'Arts Aplicades i Oficis i a l'Escola de Belles Arts de Barcelona, va fer algunes incursions en la pintura mural i el vitrall artístic. El 1957 va començar a treballar amb Miquel Samaranch a la manufactura Aymat de catifes i tapissos, des d'on l'any següent va idear l'Escola Catalana del Tapís, que li va permetre poder treballar amb artistes com Joan Miró, Josep Maria Subirachs i Antoni Tàpies.

El 1957 va fer el seu primer viatge a París, on va conèixer Jean Lurçat, mestre renovador del tapís a partir d'una relectura del tapís gòtic. Un parell d'anys més tard, el 1959, impressionat per l'informalisme matèric i gestual de Jean Dubuffet, comença a qüestionar la seva pràctica i reconduïx les seves investigacions cap al pes de la matèria com a element clau per aconseguir l'autonomia del tèxtil en tant que obra d'art. A partir d'aquest moment, introdueix en els seus tapissos nous materials de caràcter més proper i menys «noble», com poden ser el jute, la corda, o el fil metàl·lic. Aquesta cerca de l'alliberament tèxtil i els jocs volumètrics dels materials emprats condueixen l'artista cap a una experimentació progressiva de la relació del teixit amb l'espai. A partir dels anys setanta les seves obres mostren un caràcter radicalment diferent i de tècnica alliberada: són peces cada vegada més tridimensionals, que s'allunyen de la seva presentació sobre el mur, augmenten de format i passen a ocupar l'espai on estan instal·lades.

Esperonat per aquesta ocupació progressiva de l'espai i per l'exploració del factor temps en l'experiència perceptiva de l'obra, Grau-Garriga va començar a realitzar un conjunt d'*environnements* efímers en espais interiors d'edificis monumentals i també en espais públics d'arreu del món, com l'Arras Gallery de Nova York (1971), el Centre Culturel du Marais de París (1975), la pista d'esquí de Sugarbush a Vermont (1978), la Montgomery University de Washington (1979), el Museo Rufino Tamayo de Mèxic D.F. (1980-1981), l'Institut Francès de Barcelona (1984), el Castellet de Perpinyà (1984) i la catedral de Sant Nicolau d'Alacant (1985), entre molts d'altres.

Aquests *environnements*, que va seguir desenvolupant al llarg de la seva vida, es basaven en composicions tèxtils que s'expandien per l'espai i interpel·laven l'espectador, que esdevenia partícip de l'obra pel fet d'habitar-la i circular-la. En alguns casos, aquest caràcter participatiu es concretava encara més, perquè es partia d'un procés de creació col·lectiva i col·laborativa que es materialitzava en la realització de tallers previs amb col·lectius diversos, on Grau-Garriga reivindicava el caràcter pedagògic de l'art i convidava els participants a construir aquelles creacions efímeres.

Des de 1964 el treball de Grau-Garriga s'ha pogut veure en nombroses institucions d'arreu del món, com ara The Museum of Fine Arts de Houston (1970), LACMA (Los Angeles, 1974), el Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris (1981), el Palau Robert (Barcelona, 1988) i el Musée Jean Lurçat d'Angers (1989 i 2002). Recentment la seva obra s'ha pogut veure també a la 22a Biennal de Sydney (2020).

Parlem de... Josep Grau-Garriga. El territori de les emocions

Amb Joël Andrianomearisoa i Esther Grau

Divendres 2 de desembre, a les 19 h

Coincidint amb la inauguració de la presentació de *Josep Grau-Garriga. Diàleg de llum*, l'artista Joël Andrianomearisoa conversa amb Esther Grau—filla de Grau-Garriga— sobre la significació i l'espai de la utilització del tèxtil en l'obra de tots dos artistes. L'ús d'aquest mitjà té, en l'art contemporani, intencionalitats, punts de partida, elaboracions, continguts i resultats molt diversos, i aquesta utilització pot ser interpretada i analitzada des de perspectives diferents. L'element tèxtil conté sempre, però, un aspecte sensorial que entronca amb l'experiència vivencial.

Les obres de Josep Grau-Garriga i de Joël Andrianomearisoa es van exposar conjuntament per primera vegada a l'Art Gallery of New South Wales de Sydney, durant la biennial en aquesta ciutat l'any 2020. Aquesta coincidència, germen de l'actual exposició *Josep le monde et moi* de Joël Andrianomearisoa al Centre Grau-Garriga d'Art Tèxtil Contemporani, suggeriria un aspecte transversal en l'obra dels dos artistes: l'ús habitual d'elements tèxtils carregats de contingut emocional.

Realització de l'entornament tèxtil Clotet éphémère a la Galerie La Demeure de París, 1970. Família Grau-Garriga. Foto: P.L. Beuer. © Família Grau-Garriga